

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Boros Péter ügyvéd (címe) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek a Kozeschnik és Társa Ügyvédi Iroda (címe; ügyintéző: dr. Kozeschnik Bálint ügyvéd) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen sajtó-helyreigazítás iránt indult perében a Budapest Környéki Törvényszék 2018. június 14. napján kelt 10.P.20.208/2018/7. számú ítélete ellen az alperes részéről 8. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és a keresetet elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 45.000 (Negyvenötezer) forint + áfa együttes első- és másodfokú perköltséget, valamint a Magyar Államnak külön felhívásra 84.000 (Nyolcvannégyezer) forint együttes kereseti és fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy az ítélet jogerőre emelkedését követő lapszámában jelentesse meg az alábbi helyreigazító közleményt:

„Helyreigazítás: Az ... -i számában közölt „...”, című cikkünkben valótlanul állítottuk, hogy felperes neve delírium tremensben szenved. Ezzel szemben a valóság az, hogy nem szenved delírium tremensben. A valótlan tényállításért felperes nevetől bocsánatot kérünk.”

Kötelezte az alperest, hogy az ítélet jogerőre emelkedését követő 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 100.000 forint perköltséget. Megállapította, hogy az alperesi lap kiadójának, ... teljes személyes illetékmentessége folytán meg nem fizetett 36.000 forint eljárási illetéket a Magyar Állam viseli.

Ítéletének indokolásában idézte az Smtv. 12. § (1) bekezdésében, a Pp. 495. § (1) bekezdésében, 496. § (1) és (3) bekezdésében, a PK 13. számú állásfoglalásban, a Pp. 265. § (1) bekezdésében foglaltakat, utalt továbbá a Pp. 170. § (2) bekezdés a) pontjában, illetve 342. § (1) bekezdésében és (3) bekezdésében írtakra.

Az alperesi védekezés mentén elsőként az alperesi kifogást, az alperes alaki védekezését vizsgálta. Rámutatott arra, hogy az Smtv. 12. § (2) bekezdése értelmében a helyreigazító közleményt időszaki lap esetén az igény kézhezvételétől számított 8 napot követően, a legközelebbi számban kell közölni

a közlemény sérelmezett részéhez hasonló módon és terjedelemben. A felperes a kérelmét 2018. április 13. napján joghatályosan eljuttatta az alperesi szerkesztőséghez. A perbeli újság hetente megjelenő időszaki lap. Az előzetes helyreigazítási kérelem 2018. április 13-ai átvételéhez képest az Smtv. 12. § (2) bekezdésében megjelölt legközelebbi szám a 2018. április 27-i lapszám lett volna, nem pedig az alperes által megjelölt 2018. április 20-i lap.

Megállapítása szerint a felperes a keresetét a Pp. 496. § (1) bekezdésében írt törvényes határidőn belül nyújtotta be, a keresetindítás lehetősége 2018. május 12. napján járt le, a keresetlevél benyújtására pedig 2018. május 9. napján került sor.

A PK 13. számú állásfoglalásban foglaltak alapján arra mutatott rá, hogy nincs akadálya annak, hogy a perben a felperes az előzetes helyreigazítási kérelmében foglaltaktól eltérően kevesebbet kérjen, helyreigazítási kérelmét szűkítse. A perbeli esetben a felperes kizárólag az előzetes kérelem 7. pontjában írtak vonatkozásában terjesztette elő a keresetét, amire joga volt. A felperes az ügy ura, eldöntheti, hogy milyen igényt kíván peresíteni. Az előzetes kérelemtől az előterjesztett kereset eltérhet, ennek csak egy korlátja van, miszerint új igény megfogalmazására az előzetes kérelemben foglaltakhoz képest nem kerülhet sor.

A nyelvtani szabályokat alapul véve azt állapította meg, hogy a "2015 óta pedig delírium tremens" szövegrész tényállítás, ez a közlés - a cikk egészének értékelése alapján - a felperes személyére vonatkozik.

A sérelmezett tényállítás valóságát az alperesnek kellett bizonyítania, ezen kötelezettségének azonban az alperes nem tett eleget.

Nem találta indokoltnak az alperes orvosszakértő bevonására tett indítványának teljesítését, tekintettel arra, hogy tényállítás hiányában szakértő bevonására nem kerülhet sor.

Mellőzte a cikk írójának tanúkénti idézését is, mert álláspontja szerint az átlagos újságolvasó nem amiatt tekint valamely kifejezést negatívnak, vagy pozitívnak, hogy a cikk írójának a közlés megtételével mi volt a szándéka. Döntő jelentőséggel az bír, hogy a szöveg olvasása során az átlagolvasó hogyan értelmezi az adott kijelentést.

A Pp. 83. § (1) bekezdése alapján rendelkezett a perköltség viseléséről.

Az ítélettel szemben az alperes élt fellebbezéssel, melyben elsődlegesen annak - a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján történő - megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását, a felperes perköltségben marasztalását, másodlagosan - a Pp. 381. §-a szerinti - hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróságnak újabb eljárás lefolytatására és újabb határozat hozatalára utasítását kérte.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan és jogszabálysértő. A felperes a keresetét elkésztetten terjesztette elő, mivel a soron következő lapszám nem 2018. április 27-én, hanem 2018. április 20-án jelent meg. A vonatkozó 15 napos határidő így legkésőbb május 7. napján eltelt, a felperes azonban a keresetét csak 2018. május 9. napján nyújtotta be.

A delírium tremens kifejezés használata nem tekinthető tényállításnak, az a felperes személyére sem vonatkoztatható, tekintettel arra, hogy a kifogásolt cikkben más személyek is szerepelnek.

A kifejezés nem a felperest érintő állításként, hanem írói hasonlatként került megfogalmazásra a

teveszme leírásaként. Amennyiben az a felperesre vonatkozatható is, legfeljebb véleménynek tekinthető. A kifejezéssel nem csupán a súlyos alkoholmegvonásos tünetegyüttes írható le, annak eltérő kiváltó okai is lehetnek, az e körben csatolt e-mailjeit az elsőfokú bíróság nem értékelte, mellőzésüknek indokát sem adta ítéletében.

Az átlagolvasó felé a sérelmezett közlés nem azt közvetíti, nem azt a tartalmat hordozza, amit a felperes megfogalmazott.

Az elsőfokú bíróság nem megfelelően értelmezte a PK 13. számú állásfoglalást. A felperes az előzetes helyreigazítási kérelmében 11 pontban foglalta össze a helyreigazítás iránti igényét, ezt a közleményt ebben a formában nem állt módjában közzétenni. Ehhez képest a felperes a keresetlevelében már csak egy pontot, az előzetes helyreigazítási kérelme szerinti 7. pontot kérte közzétenni, azt is hiányosan. A PK 13. számú állásfoglalás értelmében a felperes a bíróságtól a sajtó-helyreigazítási perben csak azoknak a tényállításoknak a helyreigazítását kérheti, amelyeket a sajtószervhez határidőben megérkezett írásbeli kérelmében megjelölt. Az, hogy a felperes a korábbi helyreigazítási kérelmében szereplő szövegezéstől eltérő helyreigazítás közzétételére kéri kötelezni, olyan új igénynek tekintendő, amely ellentétes a sajtó-helyreigazítás általános szabályaival, ilyen igényt a felperes a perben nem érvényesíthet.

Amennyiben a felperes a korábban megküldött helyreigazítási kérelmében is csupán a 7. pontban foglalt igényérvényesítésre szorítkozik, nem zárható ki, hogy ennek határidőben eleget tett volna és akkor jelen peres eljárásra nem került volna sor. A peres eljárás során előterjesztett új felperesi kérelem tekintetében meg lenne fosztva attól a lehetőségétől, hogy önkéntes helyreigazítást tegyen közzé.

Megítélése szerint az elsőfokú bíróságnak a felperes keresetlevelét a Pp. 496. § (4) bekezdés a) pontja és 176. § (1) bekezdés j) pontja alapján vissza kellett volna utasítania. Erre tekintettel kérte, hogy a másodfokú bíróság a Pp. 369. § d) pontjában foglalt jogkörében mérlegelje felül az elsőfokú bíróság álláspontját, és utasítsa vissza a felperes keresetlevelét.

Megítélése szerint az elsőfokú bíróság indokolatlanul mellőzte mind ..., a cikk szerzőjének tanúkenti meghallgatását, mind az orvosszakértő kirendelését.

A 100.000 forint elsőfokú perköltség nem áll arányban a ténylegesen elvégzett felperesi ügyvédi tevékenységgel, ezért annak további mérséklése lett volna indokolt a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (2) bekezdése alapján. Nem világos, hogy a megállapított összeg tartalmazza-e az illetéket, ugyanakkor kiadója, ... az Itv. 5. § (1) bekezdésének b) pontja alapján teljes személyes illetékmentességben részesül, így szükséges az ellentmondás tisztázása.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását, az alperes perköltségben marasztalását indítványozta.

Előadása szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az abból levont következtetései, jogi álláspontja is megalapozottak.

A Fővárosi Ítéltábla a Pp. 380. §-ában megjelölt, az elsőfokú ítélet kötelező hatályon kívül helyezésére okot adó körülményt nem észlelt.

Az első fokon eljáró bíróság nem követett el az ügy érdemére kiható olyan eljárási szabálysértést

sem, amely miatt szükséges lenne az elsőfokú eljárás megismétlése, vagy kiegészítése (Pp. 381. §).

A másodfokú bíróság ezért a Pp. 383. § (1) bekezdésének megfelelően az ügy érdemében határozott. Felülbírálati jogkörét a fellebbezési kérelem és az ellenkérelem korlátai között gyakorolta a Pp. 370. § (1) bekezdésének megfelelően.

A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ítélete az irányadó anyagi jognak nem felel meg, a megállapított tényekből az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetés vonható le. Mindezekre tekintettel - a tartalmában a Pp. 369. § (3) bekezdés a) és c) pontjaira alapított - fellebbezés megalapozott. A másodfokú bíróság ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta.

Az elsőfokú bíróság a Pp. 496. § (1) bekezdése szerinti keresetindítási határidő megtartottsága vonatkozásában a jogszabályoknak megfelelően foglalt állást, a Pp. 496. § (4) bekezdés a) pontja és 170. § (1) bekezdés j) pontja alapján a keresetlevél visszautasításának nem volt helye. A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének indoklására ebben a körben visszautal.

A 2010. évi CIV. törvény (Smtv.) 12. § (1) bekezdése szerint, ha valakiről bármely médiatartalomban valótlan tényt állítanak, vagy vele kapcsolatban való tényeket hamis színben tüntetnek fel, követelheti olyan helyreigazító közlemény közzétételét, amelyből kitűnik, hogy a közlés mely tényállítása valótlan, illetve megalapozatlan, mely tényeket tüntet fel hamis színben és ehhez képest melyek a való tények.

A Pp. 495. § (2) bekezdése szerint a határidőn belül írásban megérkezett helyreigazítás közzétételét csak akkor lehet megtagadni, ha

- a) a helyreigazítást nem arra jogosult kérte,
- b) a kérelem nem tartalmazza az (1) bekezdésben meghatározottakat, vagy
- c) a kérelemben előadottak valósága nyomban megcáfolható.

A Pp. 496. § (1) bekezdése szerint, ha a helyreigazítás közzétételére irányuló kötelezettségét a sajtószerv határidőben nem, vagy nem a helyreigazítási kérelemnek megfelelően teljesíti, a helyreigazítást igénylő ellene pert indíthat a helyreigazító közlemény közzététele iránt.

A sajtó-helyreigazítás iránti eljárás során kiemelt jelentősége van a helyreigazítás iránti kérelem tartalmának, a sajtó ugyanis csak azoknak a tényállításoknak a helyreigazítására köteles, illetve kötelezhető, amelyeket a jogosult a hozzá eljuttatott nyilatkozatában megjelölt. A sajtószervnek lehetősége van arra is, hogy a helyreigazítási kérelemnek csak részben, azon közlések tekintetében tegyen önként eleget, amelyek vonatkozásában - álláspontja szerint - a helyreigazítás feltételei fennállnak, amelyeknél a kérelemben foglaltak valóságát nyomban nem tudja megcáfolni.

Nincs olyan perjogi akadály, amely alapján a felperes az előzetes helyreigazítási kérelemhez képest a keresetét ne módosíthatná, hangsúlyozva, hogy a sajtó-helyreigazítási igény tartalmát utóbb már csak szűkítően lehet változtatni. Ennek oka az, hogy a sajtó-helyreigazítási perben a bíróságnak azt kell vizsgálnia, hogy a sajtószerv a helyreigazítást jogosan tagadta-e meg. Ebből a szempontból pedig kiemelkedő jelentősége van a helyreigazítás iránti kérelem tartalmának, hiszen az képezi alapját az alperes azon megfontolásának, hogy a helyreigazítási kérelemnek önkéntesen eleget tesz-e, vagy sem. A helyreigazítási kérelem tartalmának szűkítése esetén a sajtószerv ennek a vizsgálatnak a lehetőségétől nem esik el, míg az előzetes kérelemtől bővebb tartalmú kereset esetén az önkéntes helyreigazítás lehetősége az előzetes kérelem részét nem képező közlés tekintetében

nem áll fenn.

A felperes által kifogásolt „2015 óta pedig delirium tremens” közlés tekintetében - annak nyelvtani értelmezése és a cikk egészének vizsgálata alapján - az elsőfokú bíróság okszerűtlenül jutott arra a következtetésre, hogy az tényállítás.

Annak elbírálásakor, hogy egy szövegrészlet tényállításnak, vagy tényekből levont következtetésnek minősül-e, a sajtóközleményt - a PK 12. számú állásfoglalás alapján - a maga egészében kell vizsgálni. A kifogásolt kijelentéseket nem formális megjelenésük, hanem valóságos tartalmuk szerint kell figyelembe venni, az írás egymással összetartozó részeit összefüggésükben kell értékelni, az értékelésnél tekintettel kell lenni a társadalmilag kialakult közfelfogásra is.

A perbeli írás véleménycikk, amely a felperes politikai tevékenységét állítja mérlegre.

A kifogásolt közlés - szöveggörnyezetében vizsgálva - véleménynyilvánításnak minősül, azzal az írás szerzője a felperes politikai megnyilvánulását kívánja minősíteni. A sajtóközlemény a felperes „pálfordulását” kritizálja, azt boncolgatva, hogy a felperes a körülötte kialakult új politikai környezetre - a ... való kizárására, másik politikai irányzat felé történő fordulására - tekintettel megfogadhatná a 20 évvel ezelőtt megfogalmazott gondolatát, miszerint „A tagsággal szemben álló egy ember nem tud sikeres politikát folytatni.” Ennek során fogalmazódik meg a cikkíróban a kifogásolt kijelentés formájában az a kritika, hogy a felperes - elfelejtve saját korábbi szavait -, most ugyanúgy politizál, mint az a személy, akire a felperes a sikeres politizálással kapcsolatos mondatot használta. Az írás nem állítja, hogy a felperes delirium tremens betegségben szenvedne, csak a felperes körül kialakult helyzetet értékeli ezzel a kifejezéssel.

A véleménynyilvánítás szabadsága az értékítéletet kifejező, az egyén személyes meggyőződését közlő megszólalásokra attól függetlenül kiterjed, hogy a vélemény értékes vagy értéktelen, helyes vagy helytelen, tiszteletre méltó vagy elvetendő.

Az Alkotmánybíróság a 30/1992. (V. 26.) AB határozatában kifejtette, majd több döntésében [7/2014. (III. 7.), 36/1994. (VI. 24.) AB határozatok] megerősítette, hogy „A szabad véleménynyilvánításhoz való jog a véleményt annak érték és igazságtartalmára tekintet nélkül védi.” „A véleménynyilvánítás szabadságának külső korlátai vannak csak; amíg egy ilyen alkotmányosan meghúzott külső korlátba nem ütközik, maga a véleménynyilvánítás lehetősége és ténye védett, annak tartalmára tekintet nélkül.”

A szólásszabadság különleges védelmet követel akkor, amikor a közügyeket, a közhatalom gyakorlását, a közfeladatot ellátó, a közéletben szerepet vállaló személyek tevékenységét érinti. Ilyen esetben a véleménynyilvánítás szabadságának szűkebb körű korlátozása felel meg a demokratikus jogállamból fakadó követelményeknek.

A felperes mint közszereplő politikus a rá vonatkozó kritikát, értékítéletet tűrni köteles, még akkor is, ha az éles hangnemben megfogalmazott, felfokozott, esetleg túlzó.

Az, hogy a felperesről utóbb újabb - általa sérelmesnek vélt - közlések jelentek meg az alperesi lapban, a perbeli sajtó-helyreigazítási igény elbírálásánál nem vehetőek figyelembe.

A Fővárosi Ítéltábla kiemeli, hogy a sajtó-helyreigazítás iránti igény ugyan szoros kapcsolódást mutat a személyiségvédelem polgári jogi szabályaihoz, azonban az erre vonatkozó igény érvényesítésére az általános személyiségvédelmi pertől eltérő, speciális eljárási rend keretében kerülhet sor.

A sajtó-helyreigazítás a sajtó által jogaiban megsértett fél részére biztosított speciális jogvédelmi eszköz. El kell választani egymástól a sajtó-helyreigazítási jogot és az elégtételadás polgári jogi

személyiségvédelmi szankcióját [Ptk. 2:51. § (1) bekezdés c) pont]. Sajtó-helyreigazítási perben az alperes bocsánatkérésre, sajnálkozás kifejezésére nem kötelezhető, a helyreigazítás szövegében annak szerepeltetése, hogy „a valótlan tényállításért bocsánatot kérünk” a sajtó-helyreigazítási per kereteit meghaladja.

Megjegyzzi a másodfokú bíróság azt is, hogy a valóság közlésre történő kötelezésnek elsősorban abban az esetben van helye, ha az átlagolvasó ennek alapján kap reális, a való tényeknek megfelelő tájékoztatást. A valótlan tények pusztá cáfolatát jelentő, a reális tájékoztatást nem szolgáló valóságtartalom a helyreigazítás szövegében történő szerepeltetése szükségtelen.

A másodfokú döntés eredményeként a felperes pervesztes lett, köteles ezért a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján az alperes részére első- és másodfokú perköltség megfizetésére.

A Pp. 81. § (5) bekezdése szerint a jogi képviselővel eljáró fél a perköltségét kizárólag jogszabályban meghatározott költségjegyzék előterjesztése útján számíthatja fel. Amennyiben a jogi képviselővel eljáró fél költséget kíván érvényesíteni, a költségjegyzéket csatolni kell abban az esetben is, ha a költséget az annak összegét szabályozó jogszabályi rendelkezésre utalással számítja fel. A felperes az eljárásban a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendeletben foglaltakra alapítottn kívánt költségigényt érvényesíteni, a jogszabályban megjelölt költségjegyzéket előterjesztette. Erre tekintettel a másodfokú bíróság a felperest a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdésében, valamint 4/A. §-ában foglaltak alapján kötelezte a felperes részére perköltség megfizetésére.

A felperes köteles viselni a személyek polgári jogi védelmével kapcsolatos perekben érvényesülő tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt, az Itv. 39. § (3) bekezdés c) pontja és 46. § (1) bekezdése alapján számított 36.000 forint kereseti és 48.000 forint fellebbezési illetéket is a 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 2. és 3. §-ában foglaltak szerint.

Budapest, 2018. október 25.

. Hercsik Zita s.k.
a tanács elnöke

Dr. Kovács Éva s.k.
előadó bíró

Kepesné dr. Bekő Borbála s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő